

Vergaderjaar 2001–2002

27 807

Patiënten/consumentenbeleid

Nr. 3

BRIEF VAN DE MINISTER VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 11 maart 2002

Een belangrijk onderdeel van het patiënten/consumentenbeleid is de financiële ondersteuning van landelijk werkzame patiënten/consumentenorganisaties. Sinds 1996 voert de Stichting Patiëntenfonds deze taak namens het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) uit. Bij de oprichting van het fonds is bepaald dat haar functioneren na vijf jaar zou worden geëvalueerd. De uitkomsten van deze evaluatie zijn zowel voor het fonds als voor mijzelf aanleiding geweest om de positie en de reikwijdte van het fonds aan de orde te stellen. Over de uitkomsten van de evaluatie en mijn voornemens met betrekking tot de rol en positie van het Patiëntenfonds wil ik u bij deze nader informeren. Deze brief stuur ik u mede tegen de achtergrond van het overleg met de Vaste Kamercommissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport op 18 maart aanstaande inzake het patiënten/consumentenbeleid.

1. Evaluatie

In 2001 heeft Twynstra Gudde Management Consultants in opdracht van VWS haar eindrapport uitgebracht over de evaluatie van het Patiëntenfonds. Het evaluatierapport en een samenvatting (publieksversie) treft u bijgaand aan¹. In de evaluatie wilde VWS een onafhankelijk oordeel over de doeltreffendheid, doelmatigheid en kwaliteit van het Patiëntenfonds. In de evaluatie stonden twee vragen centraal:

1. In hoeverre draagt het functioneren van het Patiëntenfonds bij aan het bereiken van de doelstellingen van het overheidsbeleid op het gebied van patiënten/consumentenbeleid?
2. In welke mate zijn in het beleid van VWS de voorwaarden aanwezig om het fonds goed te laten functioneren?

Uit de evaluatie blijkt dat het Patiëntenfonds haar belangrijkste taak, het subsidiëren van patiënten/consumentenorganisaties, goed op orde heeft. Het beoordelen van subsidieaanvragen verloopt vlot en correct en de

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

subsidierichtlijnen zijn duidelijk. De meeste patiëntenorganisaties zijn tevreden over het Patiëntenfonds.

Het patiënten/consumentenbeleid van VWS, inclusief de taken van het Patiëntenfonds, vinden de onderzoekers echter te globaal en te abstract geformuleerd. Aanbeveling van de onderzoekers is dan ook om het VWS-beleid en de taken van het fonds concreter te maken. Het fonds kan dan aan de hand van concrete taken een strategisch plan voor de langere termijn maken. Ook wordt opgemerkt dat bij het fonds veel management-informatie over de patiënten/consumentenbeweging aanwezig is die beter gebruikt zou kunnen worden. Voorts wordt geconstateerd dat VWS het fonds met name aanstuurt vanuit de principes van doelmatigheid en rechtmatigheid van de besteding van collectieve middelen. Aanbeveling is om ook de doeltreffendheid aan de orde te stellen. Om dat te realiseren dient VWS volgens de onderzoekers prestatie-indicatoren op te stellen en meetbare doelen te formuleren voor het functioneren van het fonds. Door het ontbreken van deze indicatoren en doelen is het voor de onderzoekers niet goed mogelijk vast te stellen of het Patiëntenfonds een bijdrage levert aan de versterking van patiënten/consumentenorganisaties. Wel staat vast dat het fonds heeft bijgedragen aan de professionalisering van deze organisaties.

Mede naar aanleiding van deze evaluatie heb ik met het bestuur van het fonds afgesproken dat prestatie-indicatoren worden ontwikkeld op grond waarvan VWS het functioneren van het Patiëntenfonds kan sturen en toetsen. Het is de bedoeling dat dit in 2002 zijn beslag krijgt. Ook het ontwikkelen van operationeel meetbare doelen aan de hand waarvan bepaald kan worden in welke mate de activiteiten van het Patiëntenfonds bijdragen aan de versterking van de positie van patiëntenorganisaties, zal in 2002 samen met het fonds ter hand worden genomen. In juni 2001 heb ik de nota «Met zorg kiezen» aan u aangeboden. In deze nota is het patiënten/consumentenbeleid aan de hand van vijf zogenoemde toerustingsniveaus concreter gemaakt en is een duidelijk programma voor de toekomst beschreven. Op basis van deze nota zullen ook de taken van het Patiëntenfonds concreter geformuleerd worden, waardoor een betere aansturing kan plaatsvinden. Ook zal er een uitbreiding plaatsvinden van de taken van het fonds.

2. Toekomstige taken en positie Patiëntenfonds

Het evaluatieonderzoek, de ervaringen van het fonds in de afgelopen vijf jaar en de strekking van de kabinetsnota's «Met zorg kiezen» en «Vraag aan bod» zijn voor het Patiëntenfonds aanleiding geweest tot ontwikkeling van een visie op haar toekomstige taken en positie. In aanvulling op haar huidige taken, waarbij het zwaartepunt ligt op het verstrekken van subsidies aan patiënten/consumentenorganisaties, wil het fonds graag een meer pro-actieve rol gaan vervullen. De visie van het fonds op haar toekomstige taken en positie is neergelegd in een notitie getiteld «Voor een sterke zorggebruiker. Een bijdrage aan het patiëntenbeleid», die bij deze brief is gevoegd.

Het fonds geeft in deze notitie aan dat zij een uitgebreide bijdrage wil leveren aan de versterking van de positie van de patiënt/consument in het veld van de gezondheidszorg.

Hiertoe wil zij twee functies gaan vervullen:

1. Investeringsbank-functie:
Het fonds wil aan de hand van concrete programma's, waarover overeenstemming is met het veld, zakelijk, slagvaardig en met verstand

van zaken investeren in de verdere ontplooiing van de patiënten/consumentenbeweging.

2. Monitorings-functie:

Om doelgericht te kunnen investeren is het belangrijk om een goed overzicht te hebben van de patiënten/consumentenbeweging. Met monitoring wil het fonds zicht krijgen op bereikte resultaten van de patiënten/consumentenbeweging en een beeld krijgen van terreinen waar beleidsintensivering nodig is.

Ik heb veel waardering voor de notitie van het Patiëntenfonds en ik ondersteun deze uitbreiding van taken. Deze taken kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan mijn beleid om een krachtdadige inbreng van patiënten/consumentenzijde te realiseren. Het fonds zal deze nieuwe taken in goed samenspel met de patiënten/consumentenbeweging realiseren, zodat draagvlak en betrokkenheid kan worden verkregen voor deze nieuwe taken. Ik heb het fonds gevraagd de beide bovengenoemde functies verder uit te werken in een Meerjarenplan.

Het functioneren van het fonds zal wederom na een periode van vijf jaar worden geëvalueerd. Hierbij zal worden bekeken of de beide nieuwe functies nog bijdragen aan het doel. Dit is het versterken van de positie van de patiënt/consument c.q. de patiënten/consumentenbeweging.

3. Juridische vormgeving Patiëntenfonds

In de nota «Met zorg kiezen» is aangegeven dat het Patiëntenfonds door de uitvoering van publiekrechtelijke taken als zodanig kan worden aangemerkt als een zelfstandig bestuursorgaan (ZBO). In de nota heb ik daarom aangekondigd dat de taken van het fonds via een delegatiebesluit op grond van de kaderwet Volksgezondheidssubsidies een wettelijke basis zullen krijgen. Hiermee zal geen nieuwe ZBO in het leven worden geroepen, maar zal een reeds bestaande situatie worden geformaliseerd.

Op dit moment wordt door VWS een «Delegatiebesluit subsidie-bevoegdheden» voorbereid. In dit besluit wordt geregeld dat de ZBO-status van het fonds wordt geformaliseerd. Het fonds blijft daarbij zijn privaatrechtelijke status houden. De verwachting is dat dit delegatiebesluit voor 1 januari 2003 in werking zal treden.

4. Overdracht subsidiëring van belangenorganisaties van ouderen en gehandicapten

Ook is in de nota «Met zorg kiezen» aangekondigd dat het Patiëntenfonds de uitvoering van de subsidiëring van alle patiënten/consumenten- en belangenorganisaties op zich zal gaan nemen en dus ook belangenbehartiging voor niet-zorggerelateerde taken zal gaan financieren. Op deze wijze kan de financiering van deze organisaties op een meer uniforme wijze plaatsvinden. De overdracht heeft met name betrekking op gehandicapten- en ouderenorganisaties, die op dit moment (voornamelijk) gefinancierd worden in het kader van de Welzijnswet. In het kader van de overdracht van deze organisaties zal een delegatiebesluit op basis van de Welzijnswet 1994 worden voorbereid.

Ik ben inmiddels gestart met de voorbereiding van deze overdracht en het is mijn bedoeling deze overdracht voor 1 januari 2003 zijn beslag te laten krijgen. Het Patiëntenfonds zal in het licht van deze overdracht haar naamgeving en statuten wijzigen.

5. Allochtonen

Op 22 Februari 2001 heb ik met u in een algemeen overleg gesproken over het kabinetsstandpunt op het advies van de Raad voor de Volksgezondheid en Zorg over interculturalisatie van de gezondheidszorg. Tijdens dit overleg heb ik toegezegd met de voorzitter van het Patiëntenfonds in overleg te treden over de mogelijkheden voor allochtone (zelf)organisaties om toegang te krijgen tot de middelen van het fonds. Met het bestuur van het Patiëntenfonds heb ik afgesproken dat het fonds in de toekomst een aantal activiteiten zal ontplooiën om de positie van de allochtone patiënten te versterken. Daarbij zal ook de rol van allochtone zelf-organisaties aan de orde komen. In haar notitie «Voor een sterke zorggebruiker. Een bijdrage aan het patiëntenbeleid» doet het fonds een aantal concrete voorstellen. Dit zijn:

- het stimuleren en in staat stellen van patiënten/consumentenorganisaties om activiteiten ten behoeve van allochtonen te organiseren;
- het bevorderen van de bestuurlijke participatie van allochtonen aan patiënten/consumentenorganisaties;
- het bevorderen van de internationale oriëntatie van patiënten/consumentenorganisaties met als specifiek aandachtspunt kennis nemen van de gezondheidsbeleving van binnen ons land aanwezige grotere allochtone groepen;
- het instellen van een bijzondere leerstoel om de theorievorming over het patiëntenperspectief te stimuleren met als aandachtspunt de wijze waarop de positie van de allochtone patiënt kan worden verbeterd.

Met name de voorgenomen monitoringsfunctie van het fonds zal geobjectiveerde informatie opleveren over de ontwikkelingen in en de effecten van activiteiten van patiënten/consumentenorganisaties voor allochtone patiënten. Op basis van deze gegevens kan het fonds op dit aandachtsgebied in de toekomst nog gericht gaan investeren.

Tot slot

Financiële ondersteuning van de activiteiten van patiënten/consumenten- en belangenorganisaties is een belangrijke peiler onder het patiënten/consumentenbeleid van de overheid. Het Patiëntenfonds speelt een belangrijke rol in de uitvoering van dit beleid. Met de nieuwe functies en status van het fonds zal de positie van patiënten en cliënten en hun organisaties verder versterkt worden.

De Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
E. Borst-Eilers